

ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ. ПРОЄКТ “СТВОРЮЄМО ВЛАСНИЙ БІЗНЕС”

УДК 378.147:81'243]:005

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.346808>

Ельвіра Остапенко, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри іноземних мов факультету фінансів
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7973-1169>

Юлія Мендрук, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри іноземних мов факультету фінансів
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0580-9197>

Ольга Ходакевич, кандидат психологічних наук, доцент
кафедри іноземних мов факультету фінансів
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0802-3787>

ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ. ПРОЄКТ “СТВОРЮЄМО ВЛАСНИЙ БІЗНЕС”

Стаття присвячена інноваційному підходу до навчання студентів економічних спеціальностей через інтеграцію підприємницької освіти у процес вивчення англійської мови з використанням навчального проєкту “*Launching a business*”. Обґрунтовано застосування методу експериментального навчання Девіда Колба та теорії 12 архетипів Маргарет Марк і Керол Пірсон для формування підприємницьких компетентностей у майбутніх фахівців. Представлено детальну методичку проведення навчальної гри “Коло пізнання” (“*Find yourself*”).

Ключові слова: підприємництво; англійська мова; архетипи; експериментальне навчання; студенти-магістри; навчальна гра; метод Колба.

Рис. 3. Табл. 2. Літ. 12.

Elvira Ostapenko, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the
Foreign Languages Department, Finance Faculty,
Kyiv Vadym Hetman National Economic University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7973-1169>

Iuliia Mendruk, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the
Foreign Languages Department, Finance Faculty,
Kyiv Vadym Hetman National Economic University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0580-9197>

Olha Khodakevych, Ph.D. (Psychology), Associate Professor of the
Foreign Languages Department, Finance Faculty,
Kyiv Vadym Hetman National Economic University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0802-3787>

ENTREPRENEURIAL COMPETENCIES FORMATION IN STUDENTS OF ECONOMICS THROUGH ENGLISH LANGUAGE LEARNING: THE PROJECT “LAUNCHING A BUSINESS”

The article deals with an innovative approach to teaching economics students through the integration of entrepreneurial education into the English language learning process using the educational project “*Launching a business*”. The authors emphasize the importance of the English language as the primary language of international business and trade in the training of students majoring in economics and highlight its potential for the development of entrepreneurial skills. The concepts of “*entrepreneurship*” and “*entrepreneurial skills*” are disclosed. The authors substantiate the application of David Kolb’s experiential learning method and Margaret Mark and Carol Pearson’s theory of 12 archetypes for developing entrepreneurial competencies in future specialists. According to the theory of 12 archetypes, each archetype has a specific goal and accordingly helps people. In addition, each of them has its own motivation and fear that restrains it and which it seeks to avoid. There is also a defining type of activity, the purpose of which is to help people. The article presents four stages of a detailed methodology for conducting the educational game “*Circle of Knowledge*” (“*Find yourself*”), allowing students to identify their own archetypes and use this knowledge to develop business projects in English. Survey results showed that 100 % of respondents were interested in the topic of archetypes and had a high evaluation of the practical value of the information received (90 % rated it 10 points), which confirms the effectiveness of the proposed approach in developing self-awareness and professional skills among students. The research involved 65 part-time master’s students who successfully applied their discovered archetypes to

ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ. ПРОЄКТ “СТВОРЮЄМО ВЛАСНИЙ БІЗНЕС”

create real business projects in English, with 94 % confirming the practical applicability of this integrated methodology in fostering entrepreneurial competencies.

Keywords: *entrepreneurship; English language; archetypes; experiential learning; master's students; educational game; Kolb's method.*

Постановка проблеми. Сучасний глобалізований світ вимагає від майбутніх фахівців економічної сфери не лише глибоких теоретичних знань, але й практичних навичок підприємницької діяльності та впевненого володіння англійською мовою як *lingua franca* міжнародного бізнесу. У цьому контексті особливого значення набуває інтеграція підприємницького навчання у процес вивчення англійської мови студентами економічних спеціальностей, що дозволяє сформувати комплексну компетентність, необхідну для успішної професійної самореалізації у XXI ст.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти розвитку підприємництва досліджували С. Алексєєва, В. Анісімова, Л. Базиль, Є. Барижикова, В. Байдулін, О. Білан, В. Вітлінський, І. Гончарова, О. Гребешкова, І. Гриценко, Л. Єршова, О. Захарова, В. Небрат, В. Орлов, О. Піскунова, Г. Сохацька, І. Юрко.

Мета статті: представити та обґрунтувати інноваційний підхід до формування підприємницьких компетентностей студентів економічних спеціальностей через інтеграцію підприємницької освіти у процес вивчення англійської мови з використанням: методу експериментального навчання Девіда Колба (циклічного навчання з чотирма етапами) та теорії 12 архетипів Маргарет Марк і Керол Пірсон в методиці проведення навчальної гри “Коло пізнання” (“Find yourself”) в рамках навчального проєкту “Launching a business”.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах тривалої збройної агресії Російської Федерації Україна стикається з масштабними викликами соціально-економічного характеру. Однією з ключових проблем постає відновлення та підтримка функціонування національної економічної системи в умовах воєнного стану [8, 385].

Підприємництво – одна з найважливіших складових у розвинутій ринковій економіці [11, 3]. Підприємництво як економічне явище та соціальний феномен відіграє ключову роль у розвитку національних економік, створенні робочих місць, впровадженні інновацій та забезпеченні конкурентоспроможності країни на світовому ринку.

Перспективи подальшого економічного розвитку України тісно пов'язані з рівнем її інтегрованості у світогосподарські зв'язки [4, 3].

У монографії “Підприємництво: сутність, особливості розвитку та державне регулювання в АПК” автори підкреслюють, що ефективність реалізації будь-яких господарських, виробничих, організаційних і навіть соціальних ініціатив, конкуренто-

спроможність суб'єктів товарообмінних відносин, а також створеного продукту (послуги) у загальному значенні залежить від підприємництва, підприємницької діяльності. Підприємництво, на думку науковців, являє собою самостійну ініціативну діяльність, головним стимулом якої виступає прибуток [6].

Розвиток малого бізнесу має фундаментальне значення для розбудови економіки України, оскільки сприяє інноваціям, конкуренції, створенню робочих місць. Різноманітність малих підприємств робить економіку більш стійкою до криз. Малий бізнес – це “школа” для майбутніх підприємців та менеджерів, а сприяння розвитку малого бізнесу – важливий крок для створення збалансованої, динамічної та стійкої економіки, а також для соціального розвитку суспільства.

Водночас слід зазначити, що англійська мова як мова міжнародного бізнесу, наукових досліджень та технологічних інновацій є необхідним інструментом для ефективної комунікації з міжнародними партнерами, залучення іноземних інвестицій та виходу на глобальні ринки.

Інтеграція підприємницької освіти у процес вивчення англійської мови відповідає постанові уряду №659 від 4 червня, якою затверджено концепцію Державної цільової національно-культурної програми сприяння вивченню та застосуванню англійської мови в Україні на 2026–2030 рр. Уряд розраховує, що до 2030 р. 60 % жителів України будуть володіти англійською мовою. Наразі, Україна посідає щонайменше 38 місце в рейтингу EF English Proficiency Index [10].

Сприяння розвитку підприємництва у процесі вивчення англійської мови створює синергетичний ефект, в якому студенти одночасно засвоюють мовні навички та розвивають підприємницьке мислення. Такий підхід дозволяє сформувати у майбутніх фахівців критичне мислення, креативність, готовність до ризику, лідерські якості та здатність до інновацій – компетенції, які є основоположними як для підприємницької діяльності, так і для ефективної міжнародної комунікації. Крім того, вивчення підприємництва через призму англійської мови забезпечує студентам доступ до найсучасніших теорій, кейсів та практик світового бізнесу, оскільки більшість авторитетних джерел у цій сфері публікуються англійською мовою.

Заняття з англійської мови, збагачені підприємницьким контентом, дозволяють моделювати реальні бізнес-ситуації, проводити презентації стартап-проєктів, вести переговори з потенційними інвесторами та партнерами, що максимально наближує

навчальний процес до професійної діяльності. Методологічна цінність поєднання вивчення англійської мови з основами підприємництва полягає у можливості застосування комунікативного підходу до навчання, коли мова засвоюється не як абстрактна система правил, а як практичний інструмент для розв’язання конкретних професійних завдань.

Таким чином, сприяння розвитку підприємництва на заняттях з англійської мови для студентів економічних спеціальностей є не просто педагогічною інновацією, а стратегічною необхідністю, яка відповідає вимогам сучасного ринку праці та сприяє формуванню конкурентоспроможних фахівців, здатних успішно функціонувати у глобальному економічному просторі. Реалізація цього підходу потребує розробки спеціалізованих навчальних програм, підготовки викладачів та створення відповідного навчально-методичного забезпечення, що і визначає актуальність цього та подальших досліджень у цій сфері.

Підприємницька компетентність це – складова професійної компетентності, яка забезпечує спрямованість діяльності майбутнього фахівця на досягнення успіху в бізнесі та подальше самостійне здійснення професійної діяльності у сфері підприємництва. Відтак ми маємо всі підстави стверджувати, що сформованість підприємницької компетентності майбутніх фахівців визначається, з одного боку, їх готовністю самостійно визначитися в аспектах здійснення підприємницької діяльності, а з іншого, забезпечує, спрямованість майбутніх фахівців на досягнення комерційного успіху в самостійній професійній реалізації [7, 5].

Серед факторів, які впливають на розвиток підприємницьких здібностей можна виокремити спадкові та набуті. Серед спадкових має місце генетичний фактор. Також, підприємницькі навички набуваються і розвиваються через формальну освіту та практичний досвід. Варто зазначити, що сприятливе економічне та соціальне середовище можуть стимулювати розвиток підприємницьких здібностей. Знання, мотивація, гнучкість та наполегливість часто є ключовими складовими успіху.

Отже, підприємницькі здібності – це комплексне явище, що формується під впливом як вроджених, так і набутих факторів. Існує думка, що кожна людина має потенціал стати підприємцем, але реалізація цього потенціалу залежить від багатьох факторів, включаючи особисту мотивацію, освіту, досвід та сприятливе середовище.

У процесі вивчення студентами магістратури фахової англійської мови серед основного навчального матеріалу за поточними темами, визначеними в програмі підготовки, студентам пропонується долучитися до проєкту “Launching a business”, який передбачає розробку ідеї, його наповнення та презентацію. Першим етапом підготовки цього проєк-

ту є знайомство з теорією архетипів Маргарет Марк та Керол Пірсон, визначення свої архетипів з метою врахування цих особливостей при створенні власних бізнесів.

За теорією 12 архетипів Маргарет Марк та Керол Пірсон кожен архетип має певну ціль і відповідно до неї допомагає людям, так, наприклад: “Творець” – створює щось нове, “Опікун” – піклується про інших, “Правитель” – контролює, “Блазень” – гарно проводить час, а “Бунтар” – порушує, змінює правила, “Герой” – поводить себе сміливо, “Мудрець” – прагне зрозуміти цей світ і пояснити іншим, і т.д. [3, 13].

Всі архетипи поділені авторами на групи відповідно до ключової мотивації та того страху, який для них є домінуючим. Таким чином, у кожного архетипу є своя мотивація та страх, який його стримує і якого він прагне уникнути. Існує і визначальний вид діяльності, мета якого – допомогти людям. Наприклад, для творця, опікуна та правителя буде характерна мотивація стабільності та контролю, страх фінансового краху та потреба допомогти людям відчувати себе в безпеці і т.д. [1, 18].

Після ознайомлення з основних характеристикам архетипів, студенти визначили свої власні, прослухали додаткові лекції відповідно до домінуючих у них архетипів, розробили та презентували свої проєкти.

У підготовці студентів магістерського рівня заочної форми навчання йдеться про організацію початкової діяльності дорослих. Їх мотивація, зазвичай, значно вища ніж у студентів початкових курсів, оскільки базується на свідомому виборі та ґрунтується на прагненні отримати готові інструменти, які допоможуть досягнути конкретних результатів у професійній діяльності. Вони самостійні в прийнятті рішень, прагнуть максимально швидко застосувати отримані знання й проаналізувати отриманий досвід, визначивши плюси та мінуси, але крім цих переваг існують і значні недоліки, які обумовлені специфікою дорослого життя та полягають в часових обмеженнях, дедлайнах й інших проблемах, з якими стикається доросла людина.

Освіта дорослих передбачає роботу з великими масивами інформації, викладач в цьому процесі покликаний мінімізувати матеріал шляхом передачі власного досвіду, а студенти мають запам’ятати ключові аспекти будь-якої теми швидко та якісно, тож пошук найефективніших методів триває.

Один з таких методів запропонував американський психолог Девід Колб у своїй роботі “Експериментальне навчання. Експеримент як ресурс навчання для вдосконалення” і він полягає в комплексному баченні навчання через інтеграцію досвіду [2].

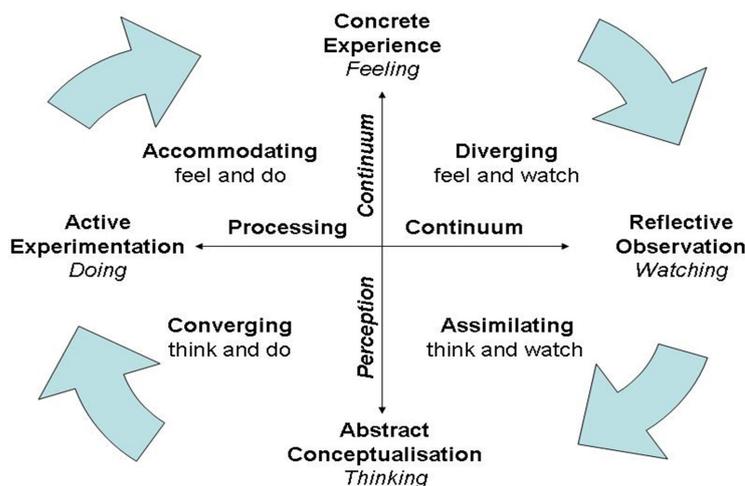
Зазначимо, що метод – це система способів впливу на поведінкову сферу людини, яка спрямована на реалізацію виховних та освітніх завдань, а

ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ. ПРОЄКТ “СТВОРЮЄМО ВЛАСНИЙ БІЗНЕС”

методика, це – конкретні принципи, форми та засоби використання методів навчання. Отже, метод визначає загальний напрямок педагогічної діяльності, тоді як методика включає конкретні способи реалізації цього напрямку в практиці.

Ми розглянемо метод експериментального навчання Девід Колба [5] і запропонуємо методику проведення початкової гри з використанням елементів цього методу. Метод експериментального нав-

чання або циклічний навчання, як його також називають, передбачає в своїй послідовності наявність 4 ключових елементів, а саме: 1) відчуття певного досвіду; 2) аналіз спостережень; 3) абстрактну концептуалізацію; 4) активний експеримент, застосування. Автор методу вважає, що коли певний досвід збагачено рефлексією, сенс надано шляхом осмислення та трансформовано дією, новий досвід стає багатішим і глибшим [2, 309].

Рис. 1. Метод Д. Колба [2].

Метод Д. Колба був застосований для більш ґрунтовної підготовки студентів магістерської підготовки при розробці проєкту “Launching a business”. Майбутні магістри були ознайомлені з теорією архетипів Маргарет Марк та Керол Пірсон (2001), яка докладно описує застосування теорії архетипів у створенні та розвитку бізнесу, та мали можли-

вість визначити свої архетипи й врахувати ці особливості в розробці власних бізнесів. За теорією 12 архетипів Маргарет Марк та Керол Пірсон кожен архетип має певну ціль і відповідно до неї допомагає людям, також автори наводять перелік відомих та успішних компаній, які відповідають кожному з архетипів, як наведено в Табл. 1 [3, 13].

Таблиця 1

Архетипи та їх основні функції в житті людей

Archetypes and Their Primary Functions in People's Lives			
№ з/п	Archetype/ Архетип	Helps people / допомагає людям	Brand example/ приклад бренду
1.	Creator / Творець	Craft something new/ створювати щось нове	Williams-Sonoma
2.	Caregiver / Опікун	Care for others/ дбати про інших	AT&T (Ma Bell)
3.	Ruler / Правитель	Exert control/ здійснювати контроль	American Express
4.	Jester / Блазень	Have a good time/ гарно проводити час	Miller Lite
5.	Regular Guy/Gal/ Хороший/а хлопець/дівчина	Be OK just as they are/ Ок бути саме такими, якими є	Wendy's
6.	Lover /Закоханий	Find and give love/ знаходити і дарувати любов	Hallmark
7.	Hero / Герой	Act courageously / діяти сміливо	Nike

ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ. ПРОЄКТ “СТВОРЮЄМО ВЛАСНИЙ БІЗНЕС”

Продовження таблиці 1

8.	Outlaw / Бунтар	Break the rules / ламати правила	Harley-Davidson
9.	Magician / Маг	Affect transformation/ впливати на трансформацію	Calgon
10.	Innocent/ Невинний	Retain or renew faith / зберегти або відновити віру	Ivory
11.	Explorer/ Дослідник	Maintain independence/ підтримувати незалежність	Levi's
12.	Sage / Мудрець	Understand their world/ зрозуміти світ	Oprah's Book Club

Всі архетипи поділені на групи відповідно до ключової мотивації та того страху, який для них є домінуючим. Отже, у кожного архетипу є своя мотивація та страх, який його стримує, або якого він намагається уникати, крім того є визначальний вид

діяльності, мета якого – допомогти людям, наприклад, для творця, опікуна та правителя буде характерна мотивація стабільності та контролю, страх фінансового краху та потреба допомагати людям відчувати себе в безпеці, як наведено в Табл. 2 [3, 18].

Таблиця 2

Архетипи та мотивація				
Archetypes and Motivation				
Motivation	Stability & control/ стабільність та контроль	Belonging & enjoyment/ приналежність та задоволення	Risk & mastery/ ризик та майстерність	Independence & fulfillment/ Незалежність і реалізація
	Creator/ Творець	Jester/ Блазень	Hero/ Герой	Innocent/ Невинний
	Caregiver/ Опікун	Regular Guy/Gal/ Хороший/а хлопець/дівчина	Outlaw/ Бунтар	Explorer/ Дослідник
	Ruler/ Правитель	Lover/Закоханий	Magician/ Маг	Sage/ Мудрець
Customer Fear	Financial ruin, ill health, uncontrolled chaos /Фінансовий крах, погане самопочуття, неконтрольований хаос	Exile, orphaning, abandonment, engulfment/ Вигнання, сирітство, залишення поглинання	Ineffectuality, impotence, powerlessness/неефективність, безсилля	Entrapment, selling out, emptiness/ пастка, розпродаж, порожнеча
Helps People	Feel safe/ бути в безпеці	Have love/ community/ мати любов, спільноту	Achieve/ досягати	Find happiness/ знаходити щастя

Розглянемо методику проведення навчальної гри “Коло пізнання” або “Find yourself”. Мета гри – навчитися вирізняти основні характеристики 12 архетипів та впізнавати їх. Гра розрахована на групу, яка складається з 24 осіб і більше і ґрунтується на певних правилах. Кожен учасник отримує загальну інформацію про архетипи [1], знайомиться з ними, виконує тест, визначає свій власний набір архетипів, досліджує їх прояви. Відповідно до домінуючого типу, студенти об’єднуються в групи з 2–3 людей, готують презентацію архетипу. Кожна з груп презентує свій архетип, так щоб його могли впізнати інші, але не називає його. Виграє та команда, яка впізнає та назве найбільшу кількість архетипів.

Отже, перший етап – відчуття певного досвіду. Кожна людина може знайти в собі прояви 4 архе-

типів, відповідно до розподілу, який запропонували автори книги:

The Yearning for Paradise/ Туга за раєм: Innocent/ Наївний. Explorer/ Дослідник. Sage/ Мудрець.

Leaving a Thumbprint on the World: Залишити відбиток/ слід у світі: Hero/Герой. Outlaw/бунтар. Magician/ Маг

No Man (or Woman) Is an Island/ Людина не острів. Зв’язок з навколишнім світом: Regular Guy/Gal /Хороший/ша хлопець/ дівчина. Lover/ Закоханий. Jester/Блазень

Providing Structure to the World: Структурувати світ Caregiver/ Опікун. Creator/ Творець. Ruler / правитель

Студентам пропонується пройти тестування, визначити свої архетипи, послухати аудіо лекцію

ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ. ПРОЄКТ “СТВОРЮЄМО ВЛАСНИЙ БІЗНЕС”

відповідно до максимально вираженого архетипу і занотувати ключові аспекти.

Другий етап – рефлексивне спостереження. Студенти об’єднуються в групи за ключовим архетипом. У програмі Zoom створюються 12 груп – сесійних залів і кожен студент заходить в свою групу відповідно до порядкового номеру (Табл. 1). У групі студенти проводять аналіз спостережень, обговорюють ключові ідеї, знаходять те, що відрізняє їх від інших архетипів.

Третій етап – абстрактна концептуалізація – роздуми. У групі студенти визначили ключові характеристики, плюси і мінуси сильні сторони та слабкі сторони, добрали приклади з власного життя, підготували короткі презентації своїх архетипів.

Четвертий етап – активне експериментування – (тестування та перевірка). Студенти проводять презентацію свого ключового архетипу, не називаючи

його. Інші учасники гри мають впізнати архетип, який презентують. Група, яка впізнала – виграє раунд. У грі перемагає та група, яка впізнає найбільшу кількість продемонстрованих архетипів.

Завершується гра підведенням підсумків, проводиться аналіз взаємодії, визначаються найцікавіші моменти ходу гри, обговорюються можливості використання отриманих знань, та користь, яку вони можуть принести в реальному житті.

У цьому дослідженні було задіяно 65 студентів магістерського рівня освіти. Після проведення занять їм було запропоновано пройти коротке опитування, результати якого ми пропонуємо до Вашої уваги.

В опитувальниках студенти визначили практичну цінність отриманої інформації (Рис. 2). Було запропоновано оцінити за шкалою від 0 до 10 практичну цінність (користь для себе) інформації про архетипи та їх види.

Рис. 2. Розподіл відповідей щодо оцінки практичної цінності інформації про архетипи

Відповідно, 32 % оцінили вагомість отриманої інформації в 10 балів, 17 % студентів визначили вагомість 9 балами, 23 % обрали 8 балів і 17 % надали цій інформації вагомість в 7 балів, 5 % респондентів оцінили її в 6 балів.

Наступним кроком стала активізація практичної цінності інформації про архетипи, а саме – з’ясу-

вання того, наскільки було корисно довідатися про це для кожного студента магістерської підготовки. Для цього студентів попросили сказати “так” чи “ні” у відповідь на фразу “Про архетипи я б сказала/ сказав: “Цікаво, корисно, вже використовую”. Погодилися з цим 94 % респондентів і відповіли “Так”, 6 % респондентів зазначили – “Ні”.

Рис. 3. Архетипи – цікаво, корисно, вже використовую

Наведемо декілька відгуків студентів про результати проведеної діяльності. Магістрам було запропоновано продовжити фразу: “Підготовка проєкту “Створення власного бізнесу з урахуванням теорії архетипів” для мене стала ....

- цікавим досвідом та можливістю подивитися на створення власного бізнесу з іншого боку;
- можливістю відкрити багато нового для себе, як вирази та слова з англійської, так і себе як особистість;

ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ. ПРОЄКТ “СТВОРЮЄМО ВЛАСНИЙ БІЗНЕС”

- створення власного бізнесу з урахуванням теорії архетипів дозволило мені побачити, як поєднання теоретичних знань з архетипами може впливати на успіх бізнесу та формувати його ідентичність відповідно до його архетипу;

- захопливим і важливим етапом у моєму підприємницькому шляху. Цей підхід спирається на архетипи і дозволяє глибше розуміти психологію споживачів і створювати продукти та послуги, які відповідають їхнім потребам і бажанням;

- не лише навчальним процесом, а й можливістю поглибити розуміння взаємозв'язку психології та бізнесу. Вивчаючи архетипи, я відкрив для себе нові аспекти споживчої поведінки та навчився враховувати їх у стратегії розвитку компанії;

- ключиком до пізнання себе та розкриття своїх можливостей. Розуміючи хто я, я змогла розробити реальну концепцію свого власного бізнесу, який я спроможна розпочати.

Висновки. У результаті проведеного дослідження студенти магістерського рівня підготовки виявили високу зацікавленість та відмітили практичну цінність даного матеріалу при розробці проєктів із створення власного бізнесу, що обумовлює доцільність застосування теорії архетипів Маргарет Марк та Керол Пірсон при вивченні дисципліни з фахової англійської мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ep 1 - Ep 12. The Power Of Brand Archetypes URL: https://youtu.be/fy4qgbsEk2I?si=cmAFk-ANMrB_TOV

2. Kolb D.A. *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. New Jersey: Prentice-Hall, 1984.

3. *The Hero and the Outlaw: building extraordinary brands through the power of archetypes* by Carol S. Pearson and Margaret Mark, McGraw-Hill, New York, (2001, hardcover), 401 p.

4. Карбовник С.М. *Мале й середнє зовнішньоторгівельне підприємництво в економіці України*: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.01.01 “Економічна теорія”. Львів, 2003. 22 с.

5. *Метод експериментального навчання Девід Колба*. URL: <https://osvitanova.com.ua/posts/3531-chotyry-styli-navchannia-devida-kolb>

6. Добровольська Е.В., Покотильська Н.В., Вольський В.А. *Підприємництво: сутність, особливості розвитку та державне регулювання в АПК*. Monograph. Primedia eLaunch, Boston, USA, 2024. 103 p. URL: <https://isg-konf.com/979-8-89443-777-4/>.

7. *Підприємницька компетентність майбутніх фахівців: методичний посібник*/ Алексеева С.В., Базиль Л.О., Байдулін В.Б., Гриценко І.А., Єршова Л.М., Орлов В.Ф., Сохацька Г.В. / За наук. ред. М.Т. Теловатої. Житомир: “Полісся”, 2021. 266 с.

8. Похиленко І. *Ветеранське підприємництво як чинник стабілізації економічної системи України в умовах воєнного стану. II Всеукраїнська науково-практична конференція “Приватно-правові та публічно-правові відносини: модернізація розвитку в умовах воєнного стану”*,

м. Кропивницький, 07 жовтня 2025 року. Кропивницький, 2025. 500 с.

9. Ускова Л.В. *Мале підприємництво в системі регіонального розвитку* : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.05 “Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка”. Чернівці, 2010. 17 с.

10. Уряд розраховує, що до 2030 р. 60 % жителів України будуть володіти англійською мовою. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/1077951.html>

11. Фурдас Б.В. *Підприємництво в аграрній сфері в умовах трансформації економіки України* : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.01.01 “Економічна теорія”. Львів, 2004. 21 с.

12. Хомин О.В. *Інтелектуальне підприємництво як форма становлення економіки знань* : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.01 “Економічна теорія та історія економічної думки”. Харків, 2007. 17 с.

REFERENCES

1. Ep 1 – Ep 12. The Power of Brand Archetypes. Available at: https://youtu.be/fy4qgbsEk2I?si=cmAFk-ANMrB_TOV

2. Kolb, D.A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. New Jersey: Prentice-Hall.

3. Pearson, C.S. & Mark, M. (2001). *The Hero and the Outlaw: building extraordinary brands through the power of archetypes*. New York: McGraw-Hill, 401 p.

4. Karbovnyk, S.M. (2003). *Мале й середнє зовнішньоторгівельне підприємництво в економіці України* [Small and medium foreign trade entrepreneurship in the economy of Ukraine]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Lviv, 22 p. [in Ukrainian].

5. *Метод експериментального навчання Девід Колба* [David Kolb's experimental learning method]. Available at: <https://osvitanova.com.ua/posts/3531-chotyry-styli-navchannia-devida-kolb> [in Ukrainian].

6. Dobrovolska, E.V., Pokotytska, N.V. & Volskyi, V.A. (2024). *Підприємництво: сутність, особливості розвитку та державне регулювання в АПК* [Entrepreneurship: essence, features of development and state regulation in the agro-industrial complex]. Monograph. Boston, USA: Primedia eLaunch, 103 p. Available at: <https://isg-konf.com/979-8-89443-777-4/>. [in Ukrainian].

7. Aliksieieva, S.V., Bazyl, L.O., Baidulin, V.B., Hrytsenok, I.A., Yershova, L.M., Orlov, V.F. & Sokhatska, H.V. (2021). *Підприємницька компетентність майбутніх фахівців: методичний посібник* [Entrepreneurial competence of future specialists: methodical manual]. M.T. Telovata (Ed.). Zhytomyr: Polissia, 266 p. [in Ukrainian].

8. Pokhilenko, I. (2025). *Ветеранське підприємництво як чинник стабілізації економічної системи України в умовах воєнного стану* [Veteran entrepreneurship as a factor in stabilizing Ukraine's economic system under martial law]. *Proceedings of the II All-Ukrainian Scientific and Practical Conference “Private law and public law relations: modernization of development under martial law”*. Kropyvnytskyi, October 7, 2025. Kropyvnytskyi, 500 p. [in Ukrainian].

9. Uskova, L.V. (2010). *Мале підприємництво в системі регіонального розвитку* [Small business in the system of regional development]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Chernihiv, 17 p. [in Ukrainian].

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ІНТЕГРАЦІЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ

10. Uriad rozrakhovuie, shcho do 2030 r. 60 % zhyteliv Ukrainy budut volodity anhliiskoiu movoiu [The government expects that by 2030, 60 % of Ukraine's residents will speak English]. Available at: <https://interfax.com.ua/news/general/1077951.html> [in Ukrainian].

11. Furdas, B.V. (2004). Pidpriemnytstvo v ahraharii sferi v umovakh transformatsii ekonomiky Ukrainy [Entrepreneurship in the agricultural sphere in the conditions of transformation of the economy of Ukraine]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Lviv, 21 p. [in Ukrainian].

12. Khomyn, O.V. (2007). Intelektualne pidpriemnytstvo yak forma stanovlennia ekonomiky znan [Intellectual entrepreneurship as a form of knowledge economy formation]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kharkiv, 17 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 16.12.2025

Прийнято до друку: 23.01.2026

Опубліковано: 26.02.2026

УДК 378.147

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.347182>

Наталія Перетяка, кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри машинознавство й інженерна механіка
Одеського національного морського університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3370-2140>

Едуард Богомолов, старший викладач кафедри технологія матеріалів
Одеського національного морського університету
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-8585-5546>

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ІНТЕГРАЦІЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ

У статті показано роль інженерної графіки як базової дисципліни, що формує просторове мислення, аналітичні здібності та компетентність здобувачів освіти. Наведено недоліки інтеграції дисциплін та пропозиції для їх усунення. Пропоновано практичні шляхи реалізації міждисциплінарних зв'язків у навчальному процесі з підготовки інженерів водного транспорту. Показано, що міждисциплінарний підхід сприяє практичній спрямованості навчання, підвищенню мотивації здобувачів освіти та формуванню комплексних професійних компетентностей.

Ключові слова: інженерна графіка; міждисциплінарна інтеграція; здобувачі освіти; компетентності; водний транспорт.

Рис. 1. Літ. 12.

Nataliia Peretiaka, Ph.D. (Technical Sciences), Associate Professor,
Associate Professor of the Mechanical Engineering and
Engineering Mechanics Department,
Odessa National Maritime University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3370-2140>

Eduard Bohomolov, Senior Lecturer of the Materials Technology Department,
Odessa National Maritime University
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-8585-5546>

INTERDISCIPLINARY INTEGRATION IN THE TRAINING OF FUTURE WATER TRANSPORT ENGINEERS

The article examines the problem of interdisciplinary integration of engineering graphics into the system of professional training for future water transport engineers. It emphasizes that modern labor market challenges require specialists capable of working in a cross-sectoral environment, integrating knowledge from fundamental, applied, and specialized disciplines. Engineering graphics is defined as a core academic discipline that combines descriptive geometry, technical drawing, computer modeling, and architectural-design foundations, thereby shaping students' spatial thinking, analytical abilities, and professional competence. An algorithm for implementing interdisciplinary integration is presented, encompassing unified learning tasks, comparative tables, work algorithms, and practical cases that simulate production situations. Examples of interdisciplinary integration of engineering graphics using multimedia materials are provided to enhance the effectiveness of educational services. It is determined that the integration of engineering graphics with the technology of construction materials and metrology ensures the formation of a holistic understanding of the process of creating and preparing technical documentation, combining graphical skills with technological knowledge. The article outlines the shortcomings of discipline integration and offers proposals for overcoming them. Practical ways of implementing interdisciplinary connections in the educational process of training water transport engineers are suggested. The conclusion is drawn that the interdisciplinary approach contributes to the practical orientation of learning, the development of engineering thinking, the increase of student motivation, and the formation of complex professional competencies necessary for future activities in the field of water transport.

Keywords: engineering graphics; interdisciplinary integration; learners; competencies; water transport.